

עירובין מז: (ש8) עד מח. (ש11 מהסוף)

חפצי נכרי

שמואל (לפי ההסבר הדחוי): לפי כולם לא קונים שביתה, (הסבר זה נדחה. זאת כיוון שמצאנו ברייתא הקובעת שחפצי נכרי קונים שביתה).

שמואל (לפי המסקנה): מח' - ריב"נ: קונים שביתה.
חכמים: לא קונים שביתה.

ר' יוחנן: לפי כולם קונים שביתה (גזירה שלא יבלבלו עם חפץ שבעליו יהודי).

חפצי הפקר

ר' יוחנן בן נורי: קונים שביתה.
חכמים: אינם קונים שביתה.

רבא בתחילה התיר כשמואל. אולם לבסוף אסר כר' יוחנן כיוון ששמואל ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן.

מדוע שלל ריב"ח את הברייתא מכל וכל:

אפשרות א': כיוון שהוא פסק שחפצי הפקר לא קונים שביתה.
דחייה לאפשרות א' - ייתכן שהברייתא היא כדעה החולקת (שלא התקבלה להלכה).

אפשרות ב': כיוון שמים ניידים לא קונים שביתה.
דחייה לאפשרות ב' - ייתכן שהמים היו מכונסים ולא ניידים.

אפשרות ג': לא ניתן לבנות מחיצה של ברזל שתחסום הרמטית מעבר של מים.
דחייה לאפשרות ג': ייתכן שהברייתא רק אמרה שצריך אבל באמת לא ניתן להשיג כזו מחיצה.

ר' יוסי ברבי חנינא דחה מכל וכל ברייתא שקבעה ש:

מאגר מים שחלקו נמצא בתחום שבת וחלקו מחוץ לתחום - צריך מחיצה של ברזל כדי שיהיה מותר למלא ממנו בשבת.

אפשרות ד': במים חכמים מקילים שניתן להסתפק במחיצת קנים סמלית.

ציטוט מהמשנה

חכמים: לא קנה שביתה.
ר' אליעזר: לא קנה שביתה - ויש לו 2 אמות לכל כיוון.
ר' יהודה: לא קנה שביתה - ויש לו 4 אמות לכיוון אחד בלבד.

חכמים סברו שיש לאדם 4 אמות מכל צד (סה"כ 8x8) ובכך הם חלקו על ר' יהודה הסבור שיש לאדם 4 אמות לצד אחד בלבד (סה"כ 4x4).

לגבי טלטול חפץ ברה"ר כולם מודים שיש לו רק 4 אמות וזהו.

קושיה: מדוע לא מנו דין זה במשנה במסכת כלים המונה מידות שנמדדות במידת אדם?

תשובה: יש אנשים שידיהם קצרות וגופם רגיל והם צריכים למדוד באמה בינונית ולא באמה שלהם.

א. ההבדל ביניהם הוא שלפי ר"מ האמות נמדדות רווחות ולפי ר"י הן מצומצמות.

ב. לפי כולם האמות נמדדות לפי גודל האדם.

המקור למידת 4 אמות: 'שבו איש תחתיו'

ר' מאיר: 3 אמות גוף האדם ועוד אמה אחת לפישוט הידיים.

ר' יהודה: 3 אמות גוף האדם ועוד אמה אחת לקחת חפץ שנמצא מאחרי רגליו ולשימו מעל ראשו.